

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ
СПРАВ
ФАКУЛЬТЕТ № 2
КАФЕДРА ТРУДОВОГО ТА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА**

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни «Трудове право» обов'язкових компонент освітньої
програми першого рівня вищої освіти
(Психологія (психолог ювенальної превенції) Psychology (Psychologist in the
Field of Juvenile Prevention)
галузь знань – 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальність – 053
Психологія, спеціалізація – Поліцейські)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 25.09.2023 № 8

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 2
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 29.08.2023 № 7

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол від 22.09.2023 № 8

Розглянуто на засіданні кафедри трудового та господарського права факультету № 2 ХНУВС (протокол від 28.08.2023 № 8)

Розробник:

Завідувач кафедри трудового та господарського права факультету № 2 ХНУВС,
доктор юридичних наук, професор **Мельник К.Ю.**

Рецензенти:

1. Професор кафедри цивільного права і процесу Донецького національного університету імені Василя Стуса, доктор юридичних наук, професор **Амелічева Л.П.**
2. Декан факультету № 4 Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор **Марчук М.І.**

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання: Кількість кредитів ECTS – 2,0 Загальна кількість годин – 60 Кількість тем – 14	Галузь знань – 05 Соціальні та поведінкові науки Спеціальність – 053 Психологія Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)	Денна форма навчання: Навчальний курс – 2 Семестр – 3 Підсумковий контрольний захід: залік
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
<p style="text-align: center;">Денна форма навчання</p> <p>Лекції – 16 Семінарські заняття – 14 Самостійна робота – 30 Індивідуальні завдання: Реферати – 1</p>		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Метою є підготовка висококваліфікованих фахівців для реалізації завдань Національної поліції України в сфері забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, а також засвоєння знань з найбільш важливих положень загального та спеціального трудового законодавства, вироблення навичок із застосування положень трудового законодавства для вирішення ситуацій, що виникають у практичній діяльності в цій сфері.

2.2. Основними завданнями є:

- формування у курсантів вміння аналізу, узагальнення та застосування норм трудового законодавства;
- створення умов для належного розуміння курсантами термінології, яка застосовується у трудовому праві;
- формування вміння складання та оформлення документів, передбачених трудовим законодавством;

- сприяння інтенсифікації творчих зусиль курсантів, розвитку їх пізнавальної діяльності, актуалізації знань;
- формування у курсантів правосвідомості, правничої культури, моральних та інших якостей.

2.3. Міждисциплінарні зв'язки вивчення навчальної дисципліни «Трудове право» базується на знанні курсантами теорії держави і права, міжнародного та конституційного права.

2.4. Очікувані результати навчання: У результаті вивчення навчальної дисципліни курсанти (слухачі) повинні:

знати: предмет, метод, систему, функції, принципи, джерела трудового права, особливості трудового договору та інших інститутів трудового права;

вміти: аналізувати, узагальнювати та застосовувати норми трудового законодавства; розуміти термінологію, яка застосовується у трудовому праві; складати та оформлювати документи, передбачені трудовим законодавством; творчо підходити до розв'язання задач з трудового права.

2.5. Програмні компетентності, які формуються при вивченні дисципліни:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.	
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК2.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
	ЗК3.	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
	ЗК4.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
	ЗК5.	Здатність бути критичним і самокритичним.
	ЗК6.	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
	ЗК7.	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
	ЗК8.	Навички міжособистісної взаємодії.
	ЗК9.	Здатність працювати в команді.
	ЗК10.	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК1.	Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.
	СК7.	Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
	СК10.	Здатність здійснювати заходи організаційно-методичного забезпечення профорієнтаційної роботи з дітьми та профдобору.
	СК11.	Здатність дотримуватися норм професійної етики.

	СК12.	Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
	СК13.	Здатність забезпечувати охорону прав і свобод людини, протидіяти злочинності, підтримувати публічну безпеку і порядок.
	СК14.	Здатність ефективно застосувати норми права в професійній діяльності.
	СК15.	Здатність і готовність забезпечувати дотримання прав і свобод дитини під час здійснення професійної діяльності.
	СК16.	Здатність підтримувати психологічну готовність до дій в різних умовах та застосовувати психологічні прийоми та методи в професійній діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема № 1: Поняття, предмет, метод і система трудового права

Трудове право як самостійна галузь права. Історія виникнення трудового права. Місце трудового права в системі національного права. Право людини на працю. Поняття трудового права. Предмет трудового права. Загальна характеристика трудових відносин та відносин, пов'язаних з трудовими. Співвідношення трудового права з іншими галузями права, що регулюють відносини, пов'язані з працею. Метод трудового права: поняття та особливості. Система трудового права. Загальна і Особлива частини трудового права. Основні інститути трудового права. Система трудового законодавства. Система науки трудового права. Система навчальної дисципліни «Трудове право».

Тема № 2: Основні принципи та функції трудового права

Поняття принципів трудового права та їх класифікація. Співвідношення норм права і принципів в трудовому праві. Галузеві принципи трудового права. Свобода трудового договору, як основний галузевий принцип сучасного трудового права. Функції трудового права: поняття та особливості.

Тема № 3: Джерела трудового права

Поняття і види джерел трудового права. Міжнародно-правові акти як джерела трудового права. Міжнародна організація праці (МОП), її мета, завдання, структура та діяльність. Міжнародні документи: особливості та значення для регулювання трудових відносин в Україні. Загальна характеристика Конституції України як основного джерела національного права, у тому числі трудового. Кодекс законів про працю України – кодифіковане джерело трудового права. Класифікація нормативних актів по органам, що їх видали, по дії в просторі, часі та по колу осіб. Закони України, укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України, відомчі нормативні акти, що регулюють трудові відносини. Локальні нормативні акти, їх роль в регулюванні трудових відносин. Рішення Конституційного Суду України, постанови Пленуму Верховного Суду України та їх значення для регулювання трудових відносин.

Тема № 4: Суб'єкти трудового права

Поняття і класифікація суб'єктів трудового права. Трудова правосуб'єктність працівника та роботодавця. Трудовий колектив підприємства як суб'єкт трудового права. Представництво трудового колективу. Профспілка як суб'єкт трудового права. Завдання та функції профспілок. Загальна характеристика та класифікація прав профспілок. Організації роботодавців та їх об'єднання як суб'єкти трудового права. Загальна характеристика та класифікація прав організацій роботодавців та їх об'єднань.

Тема № 5: Зайнятість та працевлаштування

Поняття та види зайнятості. Категорії зайнятого населення. Гарантії у сфері зайнятості населення. Основні напрями державної політики у сфері зайнятості населення. Правовий статус безробітного. Порядок визнання громадянина безробітним. Професійна орієнтація та навчання безробітних. Допомога по безробіттю. Поняття працевлаштування. Підходяща робота. Державна служба зайнятості, її компетенція. Працевлаштування громадян, які не здатні на рівних конкурувати на ринку праці. Масове вивільнення працівників з ініціативи роботодавця.

Тема № 6: Соціальний діалог

Сутність соціального діалогу, його роль у політиці держави. Поняття та особливості соціального діалогу. Сторони та рівні соціального діалогу. Принципи соціального діалогу. Форми здійснення соціального діалогу. Колективний договір та колективна угода: поняття, сторони, зміст та сфера дії. Порядок укладення і зміни колективного договору та колективної угоди.

Тема № 7: Трудовий договір

Поняття трудового договору, його значення і відмінність від цивільно-правових договорів, пов'язаних з працею. Сторони і зміст трудового договору. Види трудового договору за змістом, формою, строком. Контракт, його сутність та сфера застосування. Загальний порядок укладення трудового договору. Гарантії гендерної рівності при прийнятті на роботу. Документи, які надаються фізичною особою при влаштуванні на роботу. Трудові книжки і порядок їх ведення. Випробування при прийнятті на роботу і його юридичне значення. Поняття і види переведень на іншу роботу. Переміщення на інше робоче місце. Зміна істотних умов праці. Атестація працівників, порядок проведення, правові наслідки. Підстави припинення трудового договору і їх класифікація. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника, з ініціативи роботодавця та з ініціативи третіх осіб, що не є стороною трудового договору. Гарантії при звільненні працівників. Порядок оформлення звільнення та проведення розрахунку з особами, що звільняються. Вихідна допомога. Особливості прийняття на службу, переведення та звільнення поліцейських.

Проведення квесту за темою заняття.

Тема № 8: Робочий час і час відпочинку

Поняття і види робочого часу. Робочий час нормальної тривалості. Скорочений робочий час. Неповний робочий час. Режим робочого часу і порядок його встановлення. П'ятиденний та шестиденний робочий тиждень. Режим з підсумованим обліком робочого часу. Робота змінами. Ненормований робочий день. Гнучкий графік роботи. Вахтовий метод. Перервний робочий час. Чергування. Поняття і види часу відпочинку. Перерви протягом робочого дня. Щоденна (міжзмінна) перерва. Щотижневий відпочинок (вихідні дні). Святкові і неробочі дні. Щорічні відпустки. Додаткові відпустки у зв'язку з навчанням. Творча відпустка. Відпустка для підготовки та участі в змаганнях. Соціальні відпустки: Відпустки без збереження заробітної плати. Особливості робочого часу та часу відпочинку в умовах воєнного стану.

Тема № 9: Оплата праці

Поняття заробітної плати та її структура. Методи правового регулювання оплати праці. Тарифна система і її елементи: тарифні сітки, тарифні ставки, схеми посадових окладів, тарифно-кваліфікаційні характеристики. Системи оплати праці: погодинна і відрядна, їх види. Оплата праці при відхиленні від умов роботи, передбачених тарифом (оплата браку, простою, надурочної роботи, роботи у святкові і вихідні дні, при суміщенні професій, при сумісництві тощо). Обмеження утримань із заробітної плати. Порядок виплати заробітної плати. Відповідальність за затримку заробітної плати.

Тема № 10: Трудова дисципліна

Поняття дисципліни праці, методи її забезпечення. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку. Обов'язки працівника. Поняття та види заохочень. Порядок застосування заохочень. Поняття і види дисциплінарної відповідальності. Дисциплінарний проступок: поняття та склад. Дисциплінарні стягнення: види та порядок застосування. Дисциплінарна відповідальність поліцейських. Заходи громадського впливу до порушників трудової дисципліни.

Тема № 11: Матеріальна відповідальність

Поняття і види матеріальної відповідальності в трудовому праві. Матеріальна відповідальність працівників за шкоду, заподіяну підприємству, її відмінність від цивільно-правової майнової відповідальності. Підстави та умови настання матеріальної відповідальності працівників. Обмежена і повна матеріальна відповідальність працівників. Індивідуальна і колективна матеріальна відповідальність. Визначення розміру шкоди і порядок її покриття. Матеріальна відповідальність роботодавців.

Тема № 12: Охорона праці

Поняття охорони праці. Основні напрямки державної політики в галузі охорони праці. Організаційно-правові форми забезпечення охорони праці: планування і фінансування заходів з охорони праці, медичні огляди працівників, інструктажі та навчання працівників правилам з техніки безпеки, забезпечення

працівників засобами індивідуального захисту. Право працівників на пільги і компенсації за роботу зі шкідливими, важкими і небезпечними умовами праці. Обов'язок роботодавця щодо створення безпечних і нешкідливих умов праці. Обов'язок працівника виконувати вимоги нормативних актів про охорону праці. Служба охорони праці та комісія з питань охорони праці: порядок створення, компетенція. Особливості охорони праці жінок, неповнолітніх та осіб з інвалідністю.

Тема № 13: Трудові спори

Поняття і види трудових спорів. Причини виникнення трудових спорів. Порядок вирішення індивідуальних трудових спорів у комісії по трудовим спорам. Судовий порядок вирішення індивідуальних трудових спорів, його особливості. Особливий порядок вирішення індивідуальних трудових спорів. Виконання рішень по трудовим спорам. Порядок вирішення колективних трудових спорів. Формування і порядок діяльності примирних комісій і трудового арбітражу. Національна служба посередництва і примирення. Страйк як крайній засіб вирішення колективного трудового спору. Умови і порядок проведення страйку. Визнання страйку незаконним. Правові наслідки участі працівників в законному і незаконному страйку. Відповідальність за порушення законодавства про колективні трудові спори.

Проведення квесту за темою заняття.

Тема № 14: Нагляд і контроль за додержанням трудового законодавства

Державний нагляд та контроль за додержанням трудового законодавства, його суб'єкти та їх компетенція. Громадський контроль за додержанням трудового законодавства. Профспілки як суб'єкти громадського контролю за додержанням трудового законодавства. Відповідальність за порушення трудового законодавства.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр № 3							
Тема № 1: Поняття, предмет, метод і система трудового права	3,5	1	0,5			2	залік
Тема № 2: Основні принципи та функції трудового права	3,5	1	0,5			2	
Тема № 3: Джерела трудового права	3,5	1	0,5			2	
Тема № 4: Суб'єкти трудового права	3,5	1	0,5			2	
Тема № 5: Зайнятість та працевлаштування	4	1	1			2	
Тема № 6: Соціальний діалог	4	1	1			2	
Тема № 7: Трудовий договір	10	4	2			4	
Тема № 8: Робочий час і час відпочинку	5	1	2			2	
Тема № 9: Оплата праці	5	1	2			2	
Тема № 10: Трудова дисципліна	4	1	1			2	
Тема № 11: Матеріальна відповідальність.	3,5	0,5	1			2	
Тема №12: Охорона праці	3,5	0,5	1			2	
Тема № 13: Трудові спори	4	1	1			2	
Тема № 14: Нагляд і контроль за додержанням трудового законодавства	3	1	0			2	
Всього за семестр № 3:	60	16	14			30	

4.1.3. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Перелік питань до тем навчальної дисципліни		Література:
Тема № 1: Поняття, предмет, метод і система трудового права		
1. Поняття трудового права. 2. Предмет трудового права. 3. Трудові правовідносини та відносини з ними пов'язані, їх зміст. 4. Особливості методу трудового права України. 5. Система трудового права.		1-15, 27, 31-33, 39, 40, 42-47, 49
Тема № 2: Основні принципи та функції трудового права		
1. Поняття принципів трудового права та їх класифікація. 2. Співвідношення норм права і принципів в трудовому праві. 3. Галузеві принципи трудового права. 4. Функції трудового права України.		1-15, 27, 30-32, 36, 37, 42-46
Тема № 3: Джерела трудового права		
1. Загальна характеристика Конституції України як джерела трудового права. 2. Міжнародні угоди, конвенції та рекомендації МОП як джерела трудового права. 3. Кодекс законів про працю України як джерело трудового права. 4. Закони України, що регулюють трудові правовідносини, як джерела трудового права. 5. Підзаконні акти, що регулюють трудові правовідносини, як джерела трудового права. 6. Рішення Конституційного Суду України, постанови Пленуму Верховного Суду України та їх значення в правовому регулюванні трудових відносин.		1-29, 31, 32, 35, 40, 42, 43, 45, 46, 50
Тема № 4: Суб'єкти трудового права		
1. Поняття і класифікація суб'єктів трудового права. 2. Працівник як суб'єкт трудового права. 3. Роботодавець як суб'єкт трудового права. 4. Трудовий колектив як суб'єкт трудового права. 5. Професійна спілка (профспілка) як суб'єкт трудового права. 6. Організація роботодавців як суб'єкт трудового права.		1-15, 19, 25, 31, 32, 39, 42-46, 49, 50
Тема № 5: Зайнятість та працевлаштування населення		
1. Поняття зайнятості. Види зайнятого населення. 2. Державні гарантії в сфері зайнятості. 3. Правовий статус безробітного. Порядок визнання громадянина безробітним. Допомога по безробіттю. 4. Поняття працевлаштування і його види. 5. Державна служба зайнятості, її компетенція. 6. Працевлаштування окремих категорій громадян, які потребують соціального захисту і не здатні на рівних конкурувати на ринку праці.		1-17, 27, 31-33, 37, 40, 42, 43, 45, 46, 48
Тема № 6: Соціальний діалог		
1. Сутність соціального діалогу, його роль у політиці держави. 2. Поняття та особливості соціального діалогу. 3. Сторони та рівні соціального діалогу. 4. Принципи соціального діалогу.		1-18, 20, 23, 27, 37, 40, 42, 43, 45, 46, 50

	5. Форми здійснення соціального діалогу.	
	Тема № 7: Трудовий договір	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Загальний порядок укладення трудового договору. 2. Гарантії гендерної рівності при прийнятті на роботу. 3. Документи, які підлягають поданню при влаштуванні на роботу. 4. Випробування при прийнятті на роботу і його юридичне значення. 5. Поняття і види переведень на іншу роботу. 6. Переміщення на інше робоче місце. 7. Зміна істотних умов праці. 8. Підстави припинення трудового договору, їх класифікація. 9. Порядок оформлення звільнення та проведення розрахунків з особами, що звільняються. 10. Особливості прийняття на службу, переведення та звільнення поліцейських Проведення Квесту за темою заняття.	1-15, 17, 27, 29, 30-34, 37-40, 42-47
	Тема № 8: Робочий час і час відпочинку	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття і види робочого часу. 2. Режими робочого часу. 3. Поняття і види часу відпочинку. 4. Відпустки і їх види. 5. Особливості робочого часу та часу відпочинку в умовах воєнного стану. 	1-16, 27, 29, 31, 32, 40, 42, 43, 45, 46
	Тема № 9: Оплата праці	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Методи правового регулювання оплати праці: державне і договірне. 2. Тарифна система оплати праці і її елементи: тарифні сітки, тарифні ставки, схеми посадових окладів, тарифно-кваліфікаційні характеристики. 3. Погодинна і відрядна системи оплати праці. 4. Оплата праці при відхиленні від умов роботи, передбачених тарифом (оплата браку, простою, надурочної роботи, роботи у святкові і вихідні дні, при суміщенні професій, при сумісництві і т.п.). Обмеження утримань із заробітної плати. 5. Порядок виплати заробітної плати. Відповідальність за затримку заробітної плати. 6. Поняття і види компенсаційних та гарантійних виплат. 	1-15, 21, 27, 28, 30-32, 40, 42, 43, 45, 46
	Тема № 10: Трудова дисципліна	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, зміст і методи забезпечення трудової дисципліни. 2. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку. 3. Заохочення працівників. 4. Поняття і види дисциплінарної відповідальності. 5. Дисциплінарні стягнення, підстави, порядок та наслідки їх застосування. 6. Заходи правового та громадського впливу до порушників трудової дисципліни. 7. Дисциплінарна відповідальність поліцейських. 	1-15, 27, 29, 35, 38, 41, 42, 45, 46
	Тема № 11: Матеріальна відповідальність	
	1. Поняття і види матеріальної відповідальності в трудовому праві.	1-15, 23, 29, 31, 32, 41, 42, 45, 46

	<p>2. Матеріальна відповідальність працівників за шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації, її відмінність від цивільно-правової майнової відповідальності.</p> <p>3. Підстави та умови настання матеріальної відповідальності працівників.</p> <p>4. Обмежена і повна матеріальна відповідальність працівників.</p> <p>5. Індивідуальна і колективна матеріальна відповідальність працівників.</p> <p>6. Матеріальна відповідальність роботодавців.</p>	
	Тема № 12: Охорона праці	
	<p>1. Соціально-економічне значення охорони праці.</p> <p>2. Основні напрямки державної політики в галузі охорони праці.</p> <p>3. Організаційно-правові форми забезпечення охорони праці: планування і фінансування заходів по охороні праці, медичні огляди працівників, інструктажі та навчання працівників правилам з техніки безпеки, забезпечення працівників засобами індивідуального захисту.</p> <p>4. Права працівників на пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці. Обов'язки роботодавців щодо створення безпечних і нешкідливих умов праці. Обов'язки працівника виконувати вимоги нормативних актів про охорону праці.</p> <p>5. Особливості охорони праці жінок, неповнолітніх та осіб з інвалідністю.</p> <p>6. Служба охорони праці. Комісія з питань охорони праці. Порядок створення, обов'язки та права.</p>	1-15, 22, 25, 27, 29-32, 41, 42, 45, 46, 50
	Тема № 13: Трудові спори	
	<p>1. Загальна характеристика розгляду індивідуальних трудових спорів.</p> <p>2. Комісії по трудовим спорам, їх організація, компетенція, порядок роботи.</p> <p>3. Судовий порядок розгляду трудових спорів, його особливості. Виконання рішень по трудовим спорам.</p> <p>4. Формування і порядок діяльності примирних комісій і трудового арбітражу. Національна служба посередництва і примирення.</p> <p>5. Страйк - крайній засіб вирішення колективного трудового спору. Умови і порядок його проведення. Визнання страйку незаконним.</p> <p>6. Правові наслідки участі працівників в законному і незаконному страйку. Відповідальність за порушення законодавства про колективні трудові спори (конфлікти).</p> <p>Проведення Квесту за темою заняття.</p>	1-15, 18-20, 23, 25, 27-29, 31, 32, 42, 43, 45, 46, 50
	Тема № 14: Нагляд і контроль за додержанням трудового законодавства	
	<p>1. Державний нагляд за додержанням трудового законодавства.</p> <p>2. Органи державного нагляду за додержанням трудового законодавства.</p> <p>3. Громадський контроль за додержанням трудового законодавства.</p> <p>4. Відповідальність посадових осіб за порушення трудового законодавства</p>	1-14, 31, 32, 41, 42, 45, 46, 49, 50

5. Індивідуальні завдання

5.1.1. Теми рефератів

1. Історія виникнення трудового права.
2. Особливості трудових правовідносин.
3. Конституційні права в сфері праці та відпочинку.
4. Галузеві принципи трудового права.
5. Захисна функція трудового права.
6. Міжнародна організація праці і її роль в регулюванні трудових відносин.
7. Міжнародно-правові акти та їх роль в трудовому праві.
8. Кодекс законів про працю України як джерело трудового права.
9. Підзаконні акти, що регулюють трудові відносини, як джерела трудового права.
10. Соціальний діалог в Україні.
11. Працівники як суб'єкти трудового права.
12. Роботодавці як суб'єкти трудового права.
13. Трудовий колектив як суб'єкт трудового права.
14. Правовий статус профспілок.
15. Порядок укладення колективного договору.
16. Особливості колективних угод.
17. Гарантії зайнятості населення.
18. Проблеми працевлаштування в Україні.
19. Види трудового договору.
20. Переведення на іншу роботу.
21. Зміна істотних умов праці.
22. Припинення трудового договору.
23. Дистанційна робота.
24. Надурочні роботи.
25. Особливості правового регулювання робочого часу та часу відпочинку в умовах воєнного стану.
26. Щорічні відпустки та їх види.
27. Методи правового регулювання оплати праці.
28. Гарантії в сфері оплати праці.
29. Гарантійні та компенсаційні виплати.
30. Методи забезпечення дисципліни праці.
31. Дисциплінарна відповідальність та її види.
32. Звільнення як дисциплінарне стягнення.
33. Матеріальна відповідальність працівника.
34. Матеріальна відповідальність роботодавця.
35. Організаційно-правові форми забезпечення охорони праці.
36. Особливості охорони праці жінок і неповнолітніх.
37. Система і компетенція органів нагляду і контролю за дотриманням законодавства про працю.
38. Порядок вирішення індивідуального трудового спору у комісії по трудових спорах.

39. Порядок вирішення колективного трудового спору примирною комісією.
40. Страйк як засіб розв'язання колективного трудового спору.

5.1.2. Теми курсових робіт

Курсові роботи навчальними планами не передбачені.

5.1.3. Теми наукових робіт

1. Особливості правового регулювання трудових відносин в умовах воєнного стану.
2. Проблеми сфери дії трудового права.
3. Проблеми правового регулювання трудових відносин поліцейських.
4. Контракт про проходження служби в поліції.
5. Особливості службового часу поліцейських.
6. Правовий та соціальний захист поліцейських.
7. Служба в органах Національної поліції України як вид трудової діяльності.
8. Присяга при прийнятті на службу в органи Національної поліції України.
9. Правове регулювання прийняття на службу в органи Національної поліції України.
10. Правове регулювання відпусток в органах Національної поліції України.
11. Грошове забезпечення поліцейських.
12. Дисциплінарна відповідальність поліцейських.

6. Методи навчання

Методами викладання курсу «Трудове право» є проведення лекцій з використанням мультимедійних комплексів та практичних занять, із застосуванням таких методів як розв'язання практичних задач, гра у тематичні рольові ігри, проведення квесту за темою заняття, розробка трудового договору.

7. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль

Контрольні питання, що виносяться на складання підсумкового контролю – залік:

1. Поняття трудового права та його місце серед галузей права.
2. Право на працю та засоби його забезпечення в Україні.
3. Предмет трудового права.
4. Поняття та ознаки трудових правовідносин.
5. Сторони та зміст трудових правовідносин.
6. Підстави виникнення, зміни та припинення трудових правовідносин.
7. Поняття та особливості методу трудового права.
8. Принципи трудового права.
9. Функції трудового права та їх зміст.
10. Система трудового права.

11. Поняття та класифікація джерел трудового права.
12. Конституція України як джерело трудового права.
13. Міжнародні правові акти про працю.
14. Міжнародна організація праці і її нормотворча діяльність.
15. Кодекс законів про працю України як джерело трудового права.
16. Підзаконні акти в системі джерел трудового права.
17. Джерела трудового права на соціально-партнерському рівні.
18. Локальні нормативно-правові акти як джерела трудового права
19. Значення актів Конституційного Суду України та судової практики в правому регулюванні відносин у сфері праці.
20. Поняття та класифікація суб'єктів трудового права.
21. Працівники як суб'єкти трудового права.
22. Роботодавці як суб'єкти трудового права.
23. Трудовий колектив і його повноваження у сфері праці.
24. Професійні спілки, їх права та гарантії діяльності.
25. Державні органи як суб'єкти трудового права.
26. Поняття соціального діалогу та його форми.
27. Сторони та рівні соціального діалогу.
28. Принципи соціального діалогу.
29. Поняття та сторони колективного договору.
30. Зміст колективного договору.
31. Порядок укладення колективного договору.
32. Поняття, види та зміст колективних угод.
33. Поняття зайнятості та її види.
34. Гарантії у сфері зайнятості.
35. Види зайнятого населення.
36. Правовий статус суб'єктів, що здійснюють працевлаштування.
37. Система заходів спрямована на сприяння зайнятості.
38. Правовий статус безробітного.
39. Поняття та особливості трудового договору.
40. Відмінність трудового договору від цивільно-правових договорів, пов'язаних з працею.
41. Сторони трудового договору.
42. Зміст трудового договору.
43. Порядок укладення трудового договору.
44. Випробування при прийнятті на роботу і його юридичне значення.
45. Трудова книжка та порядок її ведення.
46. Види трудового договору.
47. Контракт, його сутність та сфера застосування.
48. Особливості правового регулювання праці сезонних та тимчасових працівників.
49. Особливості правового регулювання праці сумісників.
50. Поняття і види переведень на іншу роботу.
51. Переміщення на іншу роботу.
52. Зміна істотних умов праці.

53. Поняття та класифікація підстав припинення трудового договору.
54. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника.
55. Підстави розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця.
56. Порядок розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця.
57. Розірвання трудового договору з ініціативи осіб, які не є його стороною.
58. Відсторонення від роботи.
59. Порядок оформлення звільнення та проведення розрахунків при звільненні. Вихідна допомога.
60. Поняття та види робочого часу.
61. Скорочений та неповний робочий час, їх відмінність.
62. Режим робочого часу і порядок його встановлення.
63. Облік робочого часу і його види.
64. Надурочні роботи.
65. Поняття і види часу відпочинку.
66. Поняття та види відпусток.
67. Щорічні відпустки, їх види та порядок надання.
68. Поняття та структура заробітної плати.
69. Методи регулювання оплати праці.
70. Форми, строки, періодичність і місце виплати заробітної плати.
71. Тарифна система та її елементи.
72. Системи оплати праці.
73. Оплата праці при відхиленні від нормальних умов праці.
74. Гарантійні виплати та їх види.
75. Компенсаційні виплати та їх види.
76. Поняття, зміст і методи забезпечення дисципліни праці.
77. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку.
78. Поняття, види та порядок застосування заохочень.
79. Дисциплінарна відповідальність та її види.
80. Підстави та порядок застосування дисциплінарних стягнень.
81. Загальна характеристика матеріальної відповідальності та її відмінність від майнової відповідальності за цивільним правом.
82. Підстави та умови матеріальної відповідальності працівника.
83. Види матеріальної відповідальності працівників.
84. Визначення розміру шкоди, заподіяної працівником, та порядок її відшкодування.
85. Матеріальна відповідальність роботодавця.
86. Поняття та загальна характеристика охорони праці.
87. Гарантії прав працівників на охорону праці.
88. Організація охорони праці на підприємстві.
89. Особливості охорони праці жінок, неповнолітніх та інвалідів.
90. Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій.
91. Поняття, види та причини трудових спорів.
92. Порядок розгляду індивідуальних трудових спорів у комісіях по трудовим спорам.

93. Порядок створення комісії по трудовим спорам та її компетенція.
94. Розгляд індивідуальних трудових спорів у судах.
95. Поняття та сторони колективних трудових спорів (конфліктів).
96. Вирішення колективного трудового спору примірною комісією.
97. Вирішення колективного трудового спору трудовим арбітражем.
98. Страйк як засіб розв'язання колективного трудового спору.
99. Поняття та сутність нагляду і контролю за додержанням трудового законодавства.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Контрольні заходи включають у себе поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль.

До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час семінарських, практичних, лабораторних занять;
- якості виконання індивідуальної та самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських, практичних та лабораторних занять і має за мету перевірку засвоєння знань, умінь і навичок з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну та індивідуальну роботи виставляються в журнали обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів вищої освіти в Університеті враховуються такі види робіт: навчальні заняття (семінарські, практичні, лабораторні тощо); самостійна та індивідуальна роботи (виконання домашніх завдань, ведення конспектів першоджерел та робочих зошитів, виконання розрахункових завдань, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, розроблення спеціальних технічних пристроїв і приладів, моделей, комп'ютерних програм, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у вигляді, передбаченому в робочій програмі навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Результат навчальних занять за семестр розраховується як середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок під час навчальних занять протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою.

Результат самостійної роботи за семестр розраховується як середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок з самостійної роботи, отриманих протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку

роботи академічної групи окремою графою.

Здобувач вищої освіти, який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт 10.

$$\begin{array}{l} \text{Загальна} \\ \text{кількість балів} \\ \text{(перед} \\ \text{підсумковим} \\ \text{контролем)} \end{array} = \left(\begin{array}{l} \text{Результат} \\ \text{навчальних} \\ \text{занять} \\ \text{за семестр} \end{array} + \begin{array}{l} \text{Результат} \\ \text{самостійної} \\ \text{роботи за} \\ \text{семестр} \end{array} \right) / 2) * 10$$

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках здобувачів вищої освіти залікових книжках. *Присутність здобувачів вищої освіти на проведенні підсумкового контролю (заліку, екзамену) обов'язкова.* Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (екзамен, залік) оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку), з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт 10, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамені, заліку), які використовуються при розрахунку успішності здобувачів вищої освіти, становить – 50.

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку).

$$\begin{array}{l} \text{Підсумкові бали} \\ \text{навчальної} \\ \text{дисципліни} \end{array} = \begin{array}{l} \text{Загальна кількість} \\ \text{балів (перед} \\ \text{підсумковим} \\ \text{контролем)} \end{array} + \begin{array}{l} \text{Кількість балів за} \\ \text{підсумковим} \\ \text{контролем} \end{array}$$

Здобувач вищої освіти, який під час складання підсумкового контролю отримав оцінку «незадовільно», складає підсумковий контроль (екзамен, залік) повторно. Повторне складання підсумкового контролю (екзамену, заліку) допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни, у тому числі один раз – викладачеві, а другий – комісії, створеній на факультеті. Незадовільні оцінки виставляються тільки в відомостях обліку успішності. Здобувачі вищої

освіти, які отримали не більше як дві незадовільні оцінки (нижче ніж 60 балів) з навчальної дисципліни, можуть бути встановлені різні строки ліквідації академічної заборгованості, але не пізніше як за день до фактичного початку навчальних занять у наступному семестрі. Здобувачі вищої освіти, які не ліквідували академічну заборгованість у встановлений термін, відраховуються з Університету. Особи, які одержали більше двох незадовільних оцінок (нижче ніж 60 балів) за підсумковими результатами вивчення навчальних дисциплін з урахуванням підсумкового контролю, відраховуються з Університету.

Робота під час навчальних занять	Самостійна та індивідуальна робота	Підсумковий контроль
Отримати не менше 5 позитивних оцінок	Підготувати реферат, підготувати конспект за темами самостійної роботи, вирішити практичні задачі, написати тези доповіді на конференцію або круглий стіл	Отримати за підсумковий контроль не менше 30 балів

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90 – 100	Відмінно (“зараховано”)	A	„Відмінно” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
80 – 89	Добре (“зараховано”)	B	„Дуже добре” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального , робота з двома-трьома незначними помилками.
75 – 79		C	„Добре” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками або з однією-двома значними помилками.
65 – 74	Задовільно (“зараховано”)	D	„Задовільно” – теоретичний зміст курсу освоєний неповністю , але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань містять помилки , робота з трьома значними помилками.
60 – 64		E	„Достатньо” – теоретичний зміст курсу освоєний частково , деякі практичні навички роботи не сформовані , частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана , або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального , робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки.

21–59	Незадовільно („не зараховано”)	FX	„Умовно незадовільно” – теоретичний зміст курсу освоєний частково , необхідні практичні навички роботи не сформовані , більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано , або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
1–20		F	„Безумовно незадовільно” – теоретичний зміст курсу не освоєно , необхідні практичні навички роботи не сформовані , всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки , додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

10. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті:

Основна:

- 1) [Трудове право України : підручник / \[автор. кол.: С. М. Бортник, К. Ю. Мельник, Л. В. Могілевський та ін.\]; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2019. 408 с.](#)
- 2) [Мельник К. Ю. Трудове право України : підручник. Харків : Діса плюс, 2014. 480 с.](#)
- 3) [Рим О. М. Трудове право Європейського Союзу : монографія. Львів : «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2020. 596с.](#)
- 4) [Жеребцов Д. Є. Особливості правового регулювання дисциплінарної відповідальності поліцейських в Україні: дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» – Харківський національний університет внутрішніх справ, Харків, 2023. 209 с.](#)
- 5) [Проблеми юридичних гарантій трудових прав працівників при укладенні, зміні та розірванні трудового договору : монографія / К. Ю. Мельник, А. О. Бабенко. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2016. 240 с.](#)
- 6) [Проблеми правового регулювання виникнення трудових правовідносин з поліцейськими : монографія /К. Ю. Мельник, С. М. Бортник, О. В. Худякова // за заг.ред. К. Ю. Мельника; Харк. нац. ун-т внутр. справ. Х.:У справі, 2017. 230 с.](#)
- 7) [Актуальні проблеми трудового законодавства, законодавства про державну службу та службу в правоохоронних органах: матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції \(м. Харків, 16 листопада 2018 р.\) ; за заг. ред. К. Ю. Мельника. Х. : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2018. 427 с.](#)
- 8) [Напрями розвитку науки трудового права та права соціального забезпечення : матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 25-річчю кафедри трудового та господарського права Харківського національного університету внутрішніх справ \(м. Харків, 3 листопада 2017 р.\) ; за заг. ред. К. Ю. Мельника. Х.: Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2017. 462 с.](#)
- 9) [Сфера дії трудового права та права соціального забезпечення : матеріали V](#)

- Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Харків, 28 жовтня 2016 р.) ; за заг. ред. К. Ю. Мельника / МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. Х. : ХНУВС, 2016. 426 с.
- 10) Сучасні проблеми трудового та пенсійного законодавства : матеріали IV Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Харків, 27 листопада 2015 р.) ; за заг. ред. К. Ю. Мельника / МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. Х. : ХНУВС, 2015. 354 с.
 - 11) Єдність і диференціація трудового права та права соціального забезпечення : матеріали III Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Харків, 28 листоп. 2014 р.) ; за заг. ред. К. Ю. Мельника / МВС України ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. Х. : ХНУВС, 2014. 324 с.
 - 12) Трудове законодавство: шляхи реформування : матеріали II Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Харків, 12 квіт. 2013 р.) ; за заг. ред. К. Ю. Мельника / МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. Х. : ХНУВС, 2013. 364 с.
 - 13) Конституція України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
 - 14) Кодекс законів про працю України від 10 груд. 1971 р. № 322-VIII // Відомості Верховної Ради УРСР. 1971. Додаток до № 50. Ст. 375.
 - 15) Про Національну поліцію : закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 40-41, ст.379.
 - 16) Про відпустки : закон України від 15 листопада 1996 р. № 504/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1997. № 2. Ст. 4.
 - 17) Про зайнятість населення : закон України 5 липня 2012 р. № 5067-VI // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 24, ст.243.
 - 18) Про соціальний діалог в Україні: закон України від 23.12.2010 р. № 2862-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 28, ст.255 .
 - 19) Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності : закон України від 22. червня 2012 р. № 5026-VI // Відомості Верховної Ради України. 2013. № 22. Ст. 216.
 - 20) Про колективні договори і угоди : закон України від 1 липня 1993 р. № 3356-XII // Відомості Верховної Ради України. 1993. № 36. Ст. 361.
 - 21) Про оплату праці : закон України від 24 березня 1995 р. № 108/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1995. № 17. Ст. 121.
 - 22) Про охорону праці : закон України від 14 жовтня 1992 р. № 2694-XII // Відомості Верховної Ради України. 1992. № 49. Ст. 668.
 - 23) Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів) : закон України від 3 березня 1998 р. № 137/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1998. № 34.Ст. 227.
 - 24) Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні : закон України від 21 березня 1991 р. № 875-XII // Відомості Верховної Ради України. 1991. № 21. Ст. 252.
 - 25) Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності : закон України від 15 вересня 1999 р. № 1045-XIV // Відомості Верховної Ради України. 1999. № 45. Ст. 397.

- 26) Про основні засади молодіжної політики : закон України від 27 квітня 2021 року № 1414-IX//База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text>
- 27) Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану: закон України 15.03.2022 р. № 2136-IX /// База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text>
- 28) Про практику застосування судами законодавства про оплату праці : постанова Пленуму Верховного Суду України від 24 грудня 1999 р. № 13.
- 29) Про практику розгляду судами трудових спорів : постанова Пленуму Верховного Суду України від 06 листопада 1992 р. № 9.

Додаткова:

- 30) Амелічева Л. П. Теоретичні та аксіологічні засади правового регулювання гідної праці в сучасних умовах державотворення: монографія. Вінниця: ТОВ «Твори», 2020. 360 с.
- 31) Андріїв В. М. Юридичний механізм забезпечення трудових прав працівників: монографія. Чернігів : Черніг. держ. ін.-т права, соц. технологій та праці, 2011. 305 с.
- 32) Бурак В. Я. Правовий механізм захисту трудових прав та законних інтересів працівників : монографія. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2021. 438 с.
- 33) Венедіктов С. В. Теоретико-правові засади сучасної концепції трудового правовідношення в Україні: монографія. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. 224с.
- 34) Гончарук В.В. Правове регулювання змін умов праці працівників органів внутрішніх справ : монографія. Харків : Тимченко, 2011. 206 с.
- 35) Дисциплінарний статут Національної поліції України : наук.-практ. коментар / за заг. ред. В. В. Сокурєнка. Харків : Майдан, 2019. 256 с.
- 36) Жигалкін І. П. Система принципів трудового права України: проблеми сучасної теорії і практики : монографія. Х. : Право, 2015. 360 с.
- 37) Коваленко О.О. Свобода волі працівника і роботодавця та її вплив на укладання, зміну та припинення трудового договору : монографія. Х. : ХНАДУ, 2015. 348 с.
- 38) Колеснік Т. В. Забезпечення дисципліни праці в умовах ринкової економіки: теорія та практика : монографія. Харків : У справі, 2017. 428 с.
- 39) Костюк В. Л. Правосуб'єктність у трудовому праві: проблеми теорії та практики: монографія. К. : Видавець Карпенко В. М., 2012. 464 с.
- 40) Мельничук Н. О. Договірне регулювання трудових відносин в нових економічних умовах: монографія. К. : Хай-Тек Прес, 2012. 340 с.
- 41) Подорожній Є.Ю. Проблеми теорії та практики юридичної відповідальності у трудовому праві України: монографія. Х.: НікаНова, 2016. 402 с.
- 42) Трудове право України: підручник (за ред. проф. О. М. Ярошенко). Харків: Вид-во 2022. 376 с.
- 43) Трудове право України : навч.-метод. посіб. для здобувачів вищої освіти / Г. І. Чанишева; НУ «Одеська юридична академія». Одеса : Фенікс, 2022. 282 с.

- 44) Слюсар А. М. Правовий статус суб'єктів трудового права України: теоретико-правовий аспект: монографія. Х. : ФІНН, 2011. 336 с.
- 45) Трудове право України: академічний курс: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Пилипенко П. Д. та ін. ; за ред. д-ра юрид. наук, проф. П. Д. Пилипенка. К. : Ін Юре, 2014. 548 с.
- 46) Трудове право: підручник / В. В. Жернаков, С. М. Прилипко, О. М. Ярошенко та ін. ; за ред. В. В. Жернакова. Х. : Право, 2012. 496 с.
- 47) Цесарський Ф. А. Еволюція поглядів на природу індивідуальних договорів про працю у правовій доктрині : монографія. Одеса : Фенікс, 2016. 360 с.
- 48) Шабанов Р. І. Концептуальні засади соціального захисту від безробіття : монографія. Х. : ХНАДУ, 2015. 359 с.
- 49) Шамшина І. І. Суб'єкти трудового права: правове регулювання в умовах ринкових відносин: монографія. Луганськ : Л-ра, 2010. 448 с.
- 50) Щотова Ю.М. Професійні спілки як особливий суб'єкт трудового права України: монографія. К.: Генеза, 2014. 360 с.

Інформаційні ресурси:

www.rada.gov.ua – сайт Верховної Ради України.

www.kmu.gov.ua – сайт Кабінету Міністрів України.

www.nbuv.gov.ua – електронний каталог Національної бібліотеки України ім. Вернадського.